

НОВИЙ САМБІР ЗА ІНВЕНТАРЕМ САМБІРСЬКОГО СТАРОСТВА 1585 р.

Джерельна база до історії Нового Самбора XV-XVIII ст. хронологічно розподілена вкрай нерівномірно. Останні два з указаних століть представлені більш як сотнею війтівсько-солтисівських та раецьких книг, численними одиничними документами та записами в замкових актах Самбірської економії¹. Більш ранній період задокументовано порівняно слабше. Через це для дослідника історії міста важливим завданням є фіксація кожного свідчення, що проливає світло на суспільне господарське та культурне життя жителів Нового Самбора XV-XVII ст. У цьому суттєво можуть допомогти матеріали інвентаря Самбірського староства 1585 р.

Інвентар Самбірського староства 1585 р. тривалий час залишався невідомим для дослідників історії Західноукраїнського регіону й Самбірщини зокрема. Ні А.Кучера, ні А.Дорфлерувна не згадують про його існування у своїх працях². Першим, хто залучив дані ІСС до вивчення Прикарпаття, був В.Інкін. Львівський історик використав дані інвентаря у своєму дослідженні про розвиток фільваркового господарства Самбірського староства у XVI ст. та неодноразово посилався на ІСС, досліджуючи волоську колонізацію й інститути волоського права в Руському воєводстві у XV-XVIII ст.³

Дане джерело належить до тієї категорії описово-статистичних матеріалів, що регулярно складалися в період зміни старост (адміністраторів) для фіксації господарського стану королівського маєтку й прибутків з нього. Такі описи Самбірського староства XVI-XVIII ст. зберігалися в Головному архіві давніх актів у Варшаві у фонді Королівських столових маєтків, але були знищені під час пожежі в 1944 р.⁴ На сьогодні в нашому розпорядженні є лише інвентарі та ревізії староства за 1507, 1565, 1568, 1585, 1686, 1768 рр. та фрагменти інвентаря за 1748 р.⁵ Таким чином, два з них залишаються тим масовим джерелом до історії міста, що допомагають відтворити його загальний демографічний, географічно-просторовий та господарський стан на другу половину XVI ст.

Інвентар Самбірського староства 1585 р. (далі – ІСС) було складено після смерті Станіслава Гербурга з Фельштина, львівського каштеляна та руського жупника, який утримував Самбірське староство разом з Дрогобицьким, починаючи з 1568 р.⁶ Він помер перед 29 березня 1584 р. Як зазначено у заголовку інвентаря, на початок нового 1585 р. документ було передано до рук економа самбірського староства Петра Слостовського⁷. Отже, можемо припустити, що робота над інвентарем тривала приблизно з квітня 1584 р. і на кінець року була завершена.

Над документом працювали писарі Коронного скарбу Миколай Лодзинський і Станіслав Маковецький. Їхні імена також згадані у заголовку ІСС. Опосередковано на їхнє авторство вказує наявність двох відмінних почерків у джерелі. Одним записано відомості про гірську частину староства, тобто країн, міста Новий і Старий Самбір, замок і самбірський двір (с. 3-378), іншим описано фільварки, розміщені навколо Нового та Старого міст і Старої Солі (с. 379-571).

Відомості про Новий Самбір містяться на початку ІСС (с. 3 – 31). Умовно їх можна розділити на дві частини. В першій укладачі документа подали перелік господарських об'єктів й зафіксували інші джерела міських прибутків. Ревізорів вказували їхні розміри та королівські привілеї на їх отримання або звільнення від обов'язкових виплат до королівського скарбу. В другій частині подано перелік міщан та передміщан, які сплачували чинші за користування земельними ділянками та угіддями на передмісті із зазначенням розміру чиншу для кожного з них.

Змістовна насиченість джерела визначається його призначенням. Документ використовувався, передусім, для регулювання фінансово-фіскальних питань між королівським скарбом, старостою та безпосередньо об'єктами оподаткування, тобто міською громадою. Як наслідок, поза увагою ревізорів опинилися нерухомість та жителі міста, міські юридики, звільнені від податкового тягаря. Наприклад, ІСС не містить переліку міщан, обмежуючись поданням їхньої загальної кількості, оскільки, як зазначалося в самому ІСС, вони були звільнені від сплати податків на користь королівського скарбу. Нічого не відомо з ІСС про церковні та світські юридики, про об'єкти господарювання, – млини, корчми, фільварки, фолюші тощо, – розміщені на їхній території, які користувалися, відповідно, податковим імунітетом.

Попри це все, ІСС містить достатньо інформації, яка розширює уявлення про місто кінця XVI ст. Цікавими, наприклад, є відомості про стан фортифікаційних споруд. Тривалий час побутувала думка, висловлена А.Кучерою, що зведення міських мурів завершилося вже в 30-х роках XVI ст.⁸ Свідчення ІСС дають підстави спростувати це твердження. Тепер, отже, відомо, що спорудження мурів навколо міста тривало і в 60-80-х роках. Упродовж цього часу було забудовано ділянку від Перемишльської брами до “зовнішньої” башти.

Також існували між вежами кам'яні укріплення, що називалися одна – зовнішньою, інша – Боратинською. Однак на 1585 р. значна частина міських укріплень складалася з дерев'яного частоколу, виставленого замість парканів (“parkanuw”), що згоріли в 1581 р.

Серед причин такого повільного будівництва було небажання Перемишльського православного владики Антонія Радилівського виконувати зобов'язання, які він взяв на себе в обмін на дозвіл королеви Бони будувати церкви в межах міста. У привілеї королеви не вказується детально, яку саме ділянку зобов'язався забудувати Радилівський⁹. З інших джерел також невідомо, як просувалися роботи. Відтворити ці деталі допомагає інформація, вміщена у ІСС. Слід мати на увазі, що така позиція перемишльського владики була не останньою серед причин судового процесу між ним та міською громадою впродовж 60-80-х років XVI ст.

Серед обставин, які гальмували будівництво міських укріплень, автори документа наводять і такі, як міська пожежа 1581 р., що знищила половину міста. А.Кучера, відповідною інформацією не володів. Це наводить на думку про унікальність згадки¹⁰. Вона доповнює відповідні дані про стихійні лиха в місті в XVI-XVIII ст.

Окрім того, на загальному стані міста та темпів спорудження мурів позначилося і перебування в місті жовнірських загонів упродовж 1583 р. На це прямо вказують укладачі ІСС. Відомості про це містяться у листі Станіслава Гербурга, львівського каштеляна й самбірського старости до Яна Замойського, датованого 19 липня 1583 р.¹¹ Таким чином, інформація останнього підтверджується іншими джерелами, зокрема ІСС.

Описуючи об'єкти та суб'єкти міського господарювання і самоврядування, автори документа не обминули увагою королівські привілеї та інші надавчі акти. Покликані

узаконити існування на території міської громади чи то млина, бліху, ярмарку, лазні, ставу тощо, чи діяльність представників різних ремесел й створення міських юридик, вони детально фіксувалися в ІСС.

Ще в 30-х роках ХХ ст. привілеї міста Самбора ґрунтовно вивчалися польською дослідницею Анною Дорфлерувною. Результатом її роботи стало видання цього різновиду документів у вигляді регестів окремою книгою¹². Її частково доповнює історик міста та регіону Олександр Кучера, друкуючи у своїй двотомовій праці витяги з цих привілеїв¹³. Практично всі вони згадані в ІСС 1585 р. Винятком є привілей короля Стефана від 8 серпня 1578 р., яким міщани звільнялися від сплати “підводних грошей” упродовж 6 років. Мабуть, та обставина, що документ втратив свою актуальність через шість років, пояснює його відсутність серед актів, які зберігалися в міському архіві.

У даному випадку, для дослідника історії міста евристичні можливості ІСС визначаються не стільки фіксацією того чи іншого надавчого документа, про існування яких добре відомо з інших джерел, скільки обставинами використання їх у повсякденному житті, деталізацією та конкретизацією їх основних положень. Наприклад, привілей Сигізмунда Августа від 30 грудня 1558 р. дозволяв збільшити мито з товарів, що доставлялися в місто для утримання доріг і мостів. Ревізори 1585 р. також зазначають, що відповідне мито розміром 100 флоринів стягувалося також за транспортування королівської солі з дрогобицьких і котівських жуп до перемишльських складів. Привілей цього ж монарха від 20 квітня 1559 р. звільняв міщан від сплати до самбірського королівського двору з міської лазні. Розмір цієї грошової повинності в привілеї не зазначений, брак інформації доповнюється відомостями з ІСС. У вже згаданому випадку з Перемишльським владикою дані ІСС допомагають з’ясувати, яку саме ділянку міського муру зобов’язався спорудити Радилівський, відповідні відомості відсутні у самому привілеї. З ІСС можна отримати вичерпну інформацію про долю королівських надань у межах міста, як це було у випадку з “городом провентового писаря Сарни” та “городом писаря Станіслава”. Інвентар подає детальну інформацію про обставини переходу від одного до іншого власника в період після видання королівського акту. З ІСС дізнаємося про розмір чиншів, що сплачувалися пекарями, різниками, шевцями до королівського двору в Самборі, від яких вони з часом були звільнені відповідними надавчими актами.

Чимало цікавих даних є для дослідників антропоніміки та історичної демографії. Перелік самбірських передміщан і частково міщан, які володіли земельними ділянками поза міськими мурами, вміщений в ІСС, може стати цінним джерелом для вивчення відповідної проблематики.

Загалом, ІСС містить чимало інформації, яка не дублюється іншими джерелами та суттєво доповнює відомості про Самбір кінця ХVІ ст., а тому заслуговує на те, щоб бути введеним до наукового обігу.

//3//

MIASTHO
NOWY SAMBOR

MUR po ynwentarzu JE^oMczy Pana Zamoyskiego¹⁴ ktory był in Anno 156Primo. Od Bramy Przemyskiey zaczęty then się dokonał do Basty narozny okragły za Koscielem Dominikanow liezącey y Basta z fundamentu się zmurowała. Od tey Bastey a z do drugiey którą zowią Boratniką Zupełnie z grunthu Mur stanął. Daliej Parkany przez

ogien który był in A° 158Primo asz do Szamey Bramy Lwowskiej pogorzały, tylko kŷliamŷ zaprawione. W thenze czasz połowicza Miastha byla zgorzała. Przeczo dawały the sprawę Panowie Raycze ŷsz niemogły dalieŷ Murem obwodnicz Miastha dla Zolnierzow ktorzy na then czasz wŷjechały w Szambor Miasto y przedmieszcze wszitko occupowały ŷ mało nie czaly Rok in A° 1583 trzŷmały¹⁵ Władŷka Przemŷskŷ według obligacieŷ szweŷ nŷcz więceŷ Muru nieprzyczinił iedno tak ŷako JE°Mcz

//4//

Pan Zamoŷskŷ wszwym inuentarzu naznaczŷł. A za oblŷgati sswoŷ powinien był obwiesz Murem Zŷednę stronę od Czerkwie do Bramŷ Przemŷskiej a z drugą az do Dworu KJM Szamborskiego¹⁶

DOCHODŷ MIASTHA NO WEGO SZAMBORZA

Domow ŷesth w Mieszczie N°134 S ktorich tak z Rinkowŷch ŷ Ulicznŷch Mieszczenie zadnego Dochodu anŷ Czŷnszu nie powinny płaczŷcz do Dworu Cro[la] JE° Mczŷ okrom Szoszow Mieszkich gđŷ na Szeŷmie Pobor uchwalia

PODWODNE PIENIĘDZE

Do Skarbu Cro: JE°Mczy na kazdy Rok powinny placzicz według ustawy fl. 43/18. Ktore Kro[ł] JE° Mcz odpuszczŷcz raczŷł Misczanom Szamborskim dla pewnich przŷczyn De Dat Leopoli d[ie] 8 Augusti 1578 do szeszy liath¹⁷ ktorim wolnoszcz expirowala in A° 1584

//5//

Z Domu KJM w Ulyczŷ zatŷlnŷ od Dworu który dzierzał Stanisław Pissarz albo Podzupek Kothowskŷ¹⁸ wedlie inventarza JE°Mczy Pana Zamoŷskie° miał dawacz czinszu fl. 8 Aliego nigdy niedawał Na ten dom ma prawo Alexander Kurzelowskŷ Podzupek Szolskŷ od Krol[a] Augusta De Data Lublini feria tertia ante Festum Ascensionis D[omi]ni 1569 ktorim przywileiem na wiecznoszcz then Dom KJM dacz raczŷł zadnego Czinszu na niem nie zostawiwszy¹⁹

PIEKARZE

Od tŷch bierano zawsze do Dworu KJM na kazdy Quartał po grossi trzŷ. Ktorŷ dochod czynił na Rok fl.9/18 który Krol: JE°M Zygmunth Augusth oddał na Murowanie koło Miastha. De dat Cracoviae d[ie] 20 Aprilis 1559 cum subsc[r]iptione Magnifici Joannis Ocziesky R[egni] P[oloniae] Cancell[arii]²⁰ Ktore° dohodu do thego czassu ssą w uzywaniu czo się do KJM odkłada

RZEZNICZŷ

Jathek wszitkich w Mieszczie tham iesth osm ktorich

//6//

płaczą według starých ynventarzow po gr 16 facz[it] fl. 4/8 y na ten czinzsz w tymże przywileiu wysseÿ oppissanym Mieszczenie wolnoszcz tegosz KJM otrzÿmały ÿednak Rzezniczÿ stÿch ze ÿathek powinny na kazdy Rok do Dworu Kro[la] JE^oMczy od kazdÿ ÿathky po 4 kamienie loÿu thopionego ktorego czyni Lapid[es] 32 Szaczuiąc kamien po fl. 1/18 facz[it] 51 // 6

SZEWCZY

Od Szewczow przychodziło Czinszu do Roku Marc[ae] 6 Ktorÿ Nieboszczik pan Odrowąsz nadał na Oltarz do farÿ ÿ s Pliebani Kothkowską²¹ tho idzie Plebanowi Kothkowskiemu

Z GORZALKA

Szteÿ z gorzalkÿ Czinzsz szami Mieszczenie wÿbierały a do dworu KJM na kazdÿ Rok dawały fl. 24 Na ten Czinzsz od Kro[la] JE^oMczÿ Zÿgmunta Augusta otrzÿmały wolnoszcz na potrzebÿ Mieszkcie de dat Petricoviae feria 5 in crastino festi S[ancti] Innocentium A[nno] 1558 cum subscriptio[n]e Mag[nifi]ci Joannis Ocziesty R[egni] P[oloniae] Cancell[arii]²² ktorego czynszu y terasz ssą w użÿwaniu

//7//

RURNE

Szthego Rurnego pozitek albo dochod na Miastho idzie bo ych iesth włassnÿ ktorÿ się w zadnich Inventarzach nie naÿduie.

CZYNSZ Zydowskÿ

Mÿesczenie zebÿ Zÿdowie w Mieszczie niebÿły ani zadnego kupieczstwa sprawowały okrom jarmarkow na ktore ym wolno wynny byly dawacz do Dworu Kro[la] JE^oMczy ÿako się pokazuie z Inventarzow starich po Marc[am] 10 Od tego Czinszu otrzÿmały wolnoszcz od Kro[la] JE^oMczy Augusta De Data Cracoviae die 20 Aprilis 1559 cum subscriptio[n]e M[agnifici] Do[mini] Joannis Ocziesty R[egni] P[oloniae] Cancellarÿ²³

POSTRYĞALNIA

Steÿ postrÿgałnieÿ na Myasto dochod ÿdzie ktorÿ naÿmuÿa na Rok per Mar[cam] 10 Na ktorÿ maÿa Przÿwileÿ ieszcze od zassadzenia Miastha²⁴

WINY

Stÿch czo ssą pod władzą Mieszką ÿdą na Miastho za Przÿwileÿem nowym od Kro[la] JE^oMczy Zÿgmunta Augusta De Dat[a] Cra[covia] d[ie] 20 Aprilis 1559 Cum subscriptione Magnificy Dominÿ Joannis Ocziesty R[egni] P[oloniae] Canc[ellarii]²⁵

//8//

TARGOWE Y JARMARCZNE

Targi na kazdŷ Czwartek w tim Mieszczie bywaią wybieraia do Dworu od garnczow wozu gr 4 od kamieniu sliwek p[er] d 9 od Orzechow pułmiarka po d 9 a²⁶ czy czo na szochackŷ biŷaią dawaya od wołu od yałowicze po gr 1 od czielieczia Barana d 6. Od naczyn drzewianych dziessiathe. Od woza soly 50 Tołep²⁷ Ite[m] od skrzynie przedaŷny daya po d 6 od Ryb kiedy kolwiek ŷe przŷwioza po gr 1 od Piskorzow dziessiatŷ Rozen Bywaią thesz wtim Mieszczie trzŷ Jarmarkŷ do Roku yeden na dzien Gromnicz Na ktory Jarmark Targowe za przywileiem bierze miastho Do Dworu tŷlko biorą od wozu garnczow po gr 4 yako we Czwartkŷ Drugi Jarmark bywa na S: Onofreŷ sktorego jarmarku wsithko thargowe przychodzŷ na Kro[la] JE^oMczy²⁸ Bŷora od kony po d 9 od wolow d 9 od Bydliath drobnieyszŷch po d 3 od garnczow od wozu po dr 4 Od Szukna dobrego od lokczia po d 9 od podlego od lokczia po d 3 od Kossy po 4 S Od Kamieniu Sliw wegierskich d 9 Od Orzechow wielgich pulmiarka d 9 Od wozu Rŷb po gr 1 Trzeczy Jarmark bywa na dzien S[więtego] Jana Szczeciela ktore^o Thargowe przychodzi na Miastho za przywilejem²⁹ Do //9// Dworu niebiorą iedno tho czo we Czwarthkŷ Kładą w inventarzach ste^o targowego ktore^o się wybiera thak na kazdy tidzien ŷako ŷ w Jarmarki fl. 106 ktore Targowe arendował Korŷczkŷ Mieszczanin na Rok za fl. 106

CZŁO

Myastho za Przywilejem Kro[la] JE^oMczy De Data Petricoviae feria 6 post festum S[ancti] Innocen[tii] 1558³⁰ Bierze Czła od Konia kazdego w wozie z kupca po d 6. Thakze od wołu ŷ[...].ksze thesz po d 6 od wołu y konia kazde^o ktory yedza przez Miastho na przedaŷ. A winni ssą za tho drogi y mostŷ naprawŷacz przez ktore thesz sol Krolia JE^o Mczy ŷdzie do Przemyskiego Szkladu z Zup Drohobŷczkich ŷ Kothowskich Biorą z niego podlug ich powiesczy fl. 100

FULIARZ

Jesth ieden Mieszczanin ktory Szłody ssam tylko wozy Mieszczanom do Szłodownŷ y z Szłodowni daie Czinszu stego na Miastho fl. 11

DRWA

Od wozu drew daŷą thesz na Miastho po drewnie tho czŷnŷ kŷlka zlotŷch

WAGA

Wolna Mieszcza za Przy[ileiem] Kro[la] Wladisl[awa] Dat[a] w Samborze 1419³¹

//10//

PRZEDMIESCZANIE

Ktorzÿ ku Miasthu nalezã y przed szamym Miastem przed Bramã Lwowskã forthkã y przed Bramã Przemyskã Isz pod wolnoscziãmÿ Mieszczkiemi siedzã ktorich iesth N° 53 zadnich podathkow K[rola] JE° Mczi niedayã z Ogradow Mieszczkich nicz nieÿdzie. Bo tho na Pliebana Samborskiego nadano

OGROD NIEBOSZCZYKA SZARNY

Na przedmieszcziu Crakowskim kthorÿ był Crolia JE° Mczy Ten był oddan temu Sarnie Pissarzowÿ Prowenthow Dworskich³² za Nieboszika pana Mielieczkiego Woiewody Podolskiego³³ then Exequutiã odpadł y odyeth przez Pana Tarnowskiego recupetatora dobr R[egni] P[oloniae]³⁴ iednak z niego Czinszu do Roku naznaczył fl. 4. Pothem tenze Ogród Nieboszick JE° Mcz pan Lwowskÿ³⁵ potomkom tego Szarnÿ odÿał ÿ dał go Szczesnemu Brozynie sūdze swemu.³⁶ Ktorÿ tho Brozÿna sprzedał ten ogród władÿce Przemÿskiemu O czo prawo przed Kro[la] JE° Mcziã siã thoczÿ spotomkÿ A od liath 14. Władÿka Czinszow niedawa. Ktorÿ Czinsz na kazdy Rok władÿka po fl. 4 powinien placzicz Czego sie JE° Mcz pan Oeconom de praeteritis upominacz ma a terasz ex nunc gđÿ przÿwdzie czas powinien bedzie płaczicz fl. 4 fl. 4

//11//

OGRODEK STANISL[AWA] PISSARZA³⁷

Nad Stawem przy Dworze tÿmze xtałem exequutiã odpadł Ktorÿ spusstossał A ma prawo nań Alexander Kurzelowskÿ podzupek Solskÿ³⁸ płaczono zniego przedthim gr 15

ŁAZNIA MIESZKA

Stey laznieÿ dawaly Mieszcianie do Dworu Cro[la] JE°Mczÿ Czinszu na kazdy Rok [per] Mar[cam] 10 Ale szobie u Kro[la] JE° Mczi Zigmunta Augusta zÿednaly Przÿwiley w Cracowie d[ie] 20 Aprilis 1559 na ten czinsz³⁹

POP RUSKY

Z Czerkwie Ruskieÿ ktorÿ przed tim dawał Czinszu fl. 1/1 w tim ze wyssem przÿwileiu czo y Łaznia uczynił go K[rol] JE°M wolnim ÿ Miastu go przydacz racził⁴⁰

MŁYN NA KTORZY WODE WZIĘTO Z NIESTRU budowanie mlinskie

Drzwy do Mlina 3 wsitkie na biegunach z sktorich iedne z skoblem ÿ zwrzecziãdem po obu du stronach podlie tÿchze drzwy kuna zieliaza do ssadzania Młÿnarczikow Piekarnia uktoreÿ okien 2. Stolik 1. Prosty Ławy do scziã przybithe 3. Piecz czarnÿ do pieczenia chleba. Okna 2 bez błon wiedne° okienicza na Zawiasach Zieliaznych /

/12// Drzwy na zawassach zieliaznych s skobłem y zwrzeciądzem Przÿ tey piekarnieÿ przibok drzwi proste z wrzeciazdem Z Skoblia tam ze przÿssienek

МЛÛNICZA

W nieÿ komorka 1 Mlÿnarska wnief drzwi Na zawiassach s skoblem Na dolie Skrzinia 1 dla chowania zboza. Kol pitlowich 5. Razowich koł 4. Na gorze skrin 5. S kthorych trzy z wrzeciazdmy ÿ s skoblamy. Przykadkow 4. Ite[m] na gorze yzdebek 2. Do iedneÿ drzwÿ na Zawiassach sz skoblem wrzeciazdem ÿ z Zamkiem y z Antaba wnief piecz prostÿ okno 1 wielgie. Drugie mnieÿsze bez błon ław 2 do scziany przybitÿch DRUGA Izdebka w bok ieszcze wyssey drzwy na zawiassach zieliaznych ÿ s szkobliem ÿ zwrzeciazdem w teÿ ze yzdebcke okien z błonÿ skliane zŁe. Lawÿ zewssad piecz prostÿ. Stey ÿzdebkÿ komora drzwy na zawiassach zieliaznych s skoblem ÿ wrzeciazdem okno iedno

NACZÛNIE MLÛNSKIE

Swider Lopaczin 1. Oskradow 3. Kyan Zieliarnÿ 1. //13// palczow 60. czewniezobionych 40. kragow zaskodnich 4. grabiny wiedlie sien Mlÿnskieÿ stuk 3. dachy na Mlÿniczÿ ÿ na Mlÿnie nieprawie dobre Then Mlyn przedthim arendowano za fl. 1200 na Rok A Therasz Arendowaly Mieszczenie Szamborsczÿ Błazek Cheÿek Sthowarzissem na Rok za fl. 1400 fl. 1400

PIŁA

Tha bÿła po smerczÿ Nieboszcika JE^oMczi Pana Starzechowskiego Woiewodÿ Podolskiego⁴¹ wedlug opissania w Inuentarzu JE^oMczi pana Zamoyskiego ktora za dzierzenia Nieboszcika JE^oMczi Pana Stanisława Herburt Castellana Lwowskiego spustossala Przÿczÿna thego ze Liassÿ spustossalÿ dla czego poddanÿ niemogłÿ Tramow dodawacz. A na tho miescze dwa Kamienie Mlinskie przybudowano. Jednak then pozitek Ktorÿ s piłÿ przÿchodił ÿ na Arendzie Mlÿnskieÿ sie pokazal ÿ za wozenie Tramow płaczã poddanÿ ÿ jako //14//.Przÿkazdy wszy yesth oznaczono

BLYECH

Budowanie w Blicchu

Sien wielga. Do nieÿ drzwy troie na biegunach drzewianych ÿedne z nich zwrzeciazdem ÿ s skoblia. Thamze wsienÿ Magiel ze wszitkiem naczyniem czo ku niemu nalezydobrze Naprawny. Lÿnÿ do niego niemasz. Krossna dozwy ÿania płoczien 2. Stoł wielki stolarsky 1 ławÿ 2 z Sienÿ yzdebka niewielka drzwy na zawiassach zieliaznych z wrzeciazdem ÿ s skobli okna 2 niewielgie błony w drzewo sklne dobrze Lawy okoŁo do scziany przybithe Piecz poliewanÿ biały. S tey yzdebky komnathka. Podlie tey yzdebky komora dla chowania ploczien drzwy do nieÿ na Zawiassach zieliaznych z Zamkiem y z kluczem Okien 2. Law 3. dla stawiania płoczien wszitka tarczÿzamÿ poŁozona. Przecziwko teÿ Komorze na druga stron iesth piekarnia drzwy do nieÿ o iedney zawiassie zieliazny druga zŁa. Wrzeciazd o ÿednim skublim. Okien w tey piekarnieÿ 4. błon slianÿch wdrzewo wprawionych 3.

Yte[m] okno 1 nad pieczem. Piecz prosty czarny dla pieczenia chleba //15// lawy wkoło do sczian przibithe. Przitey Piekarniey przybok drzwy na zawiassach zieliaznych s skoblem wrzeciadzem y z Zamkiem okno niewielkie bez bBony 1. FOLUSZ do wypierania płoczien w ktorim yesth stap 2. Kocziel Wielky dobry kadzy⁴² 2 niedobrze. Przykadek niedobry 1 Kara do wozenia płoczien 1. Wrotha do the° fuliusza na biegunach drzewianych drzwy takze na biegunach. Dach thak na Blichu yako y na Foliussu prawie niedobry. Parkan okolo blechu bardzo opadly. Basth 2 dla strzezenia Ploczien niedobre. Ite[m] Budek 2 thesz dla strzerzenia płoczien. Do thegosz Blechu Wrotha Wielgie na Biegunach przy ktorych ssopka z trostu pliecziona dla chowania Bydła. Szadzawka przy thim Blechu nowo wyprawiona. Ogrod y Łaka do thego Blechu naliezacza s tego Blyechu dawacz ma per Arendam Blazey Rozek do Roku yako przedtim dawano fl. 100 fl. 100 thenze Blicharz Do Dworu powinien darmo plotno bylicz

STAW POD DWOREM

Blotem zaliass ktory Szaczował JE° Mcz pan Zamoysky we trzy liatha fl. 64. Therasz pozithu zadnego //16// nyeczyni poki niebiedzie wycziszczony

WYĠON MIESZKŸ

y ogrodny przyniem

jesth przy Mieszczie wolny wygon tak dla Mieszczan yako gosczy ku Radylowiczom nad tym wygonem są ogrodny na ktorych siedly zagrodniczy kthore dzierzy miastho za przywileciem Wladislawa Krolia Dath w Szamborze 1419⁴³ yako ynne około Miasta jesth iednak tha conditia w Prziwileyu Wladislawowim wlozona aby stich ogrodow dawaly grzywien 6 do Skarbu. Alie potem tho obroczo do Kosciola

WOYTHOSTWO

Dawno złączono z Starostwem⁴⁴

PLEBANIA

Do ktorey Krol JE°Mcz podawa Pliebana Dochody do they Pliebaniey V[ideli]cz[e]t Obszar. Stawisko stare na dolnym Przedmieszcziu na ktorym siedzy Zagrodnik. Szadzawki v S. Krzyza Czinszu ogrodneho od Radziecz grzywien siedm yt[em] Roly Lanow 2. jeden na wyszym drugi na nissym Przedmieszcziu //17// zupy Szolskiey yurgieltu Grzywien 20. Dziessieczin 4 z folwarkow Kro[la] JE°Mczy V[ideli]cz[e]t Szamborska. Pruska. Niestkowska. Czerniechowska ktorey Pan Kowalsky⁴⁵ nieplaczly Ite[m] Dwie Dziessieczyni z folwarkow Ziemianskich Byesowska y Uhreczka ite[m] zbore Messne z Pol Szamborskich Bieskowskich y Uhreczkich opocz tych Rol na ktorich zdawna Russ siedzy skazdego lanu kloda zytha. Kloda owsza. Ite[m] stolowe y insze male dochody wedlug obyczaiu ynszych plebaniey. Kosciol u farly Murowany y Zaskliepony przez Nieboszika Szlawney pamieczy JE° Mczy pana Stanislawo Herburtu z Fulstyna Castellana Lwowskiego Starostę Szamborskiego Drugi Kosciol u Bramy Przemyskiej Murowany Klasztor Dominikanow zaskliepony przez tegosz JE° Mczy Pana Lwowskiego

Trzeciŷy za Miasthem Kliasztor Bernardynsky przez Nieboszika pana Odrowaza Zmurowanŷy⁴⁶

Przy klasztorze Barnardynskiem iest Szad własny klastornŷy. Przitemze Szadzie Ogrodek nad rowem Mlinskim zagrodzonŷy ku ŷch parkanu ktori ogrodek do klasztoru naleŷy

//18//

OSZADA PRZEDMIESCZAN
PRZEDMIESCZIE NISSE

Płaczicz powinnŷy ludze na tim Przedmieszcziu mieskaŷczŷy Z Rol ŷako kto wiele potrzeb trzŷy ma obŷczaiem nizey Kazdego specificowanŷym

	Virg[ae] al[ia]s Pretŷy	fl	gr	d
Graŷssar	4	1	3	15
Maczowicz	4	1	3	15
Mroskowa	8	2	3	15
Maczowicz	6	1	18	15
Piotr Maczowicz	4	1	3	15
Mankowicz	4	1	3	15
Matwieŷowa	6	1	18	15
Hliebko	2 ¹ / ₂	0	22	15
Luczka	2 ¹ / ₂	0	22	15
Markowieta	5	1	11	6
Kressel	5 ¹ / ₂	1	15	3
Cholthanskŷy	3	0	26	6
Szorofowie	8	2	3	15
Kwolk	6	1	18	15
Mlieczko	3	0	26	6
Zubr	1	0	15	1 ¹ / ₂
	S[umma] L[atus]	20	9	7 ¹ / ₂

//19//

	virg[ae] al[ia]s Prethŷy			
Mlieczko	1 ¹ / ₂	0	15	1 ¹ / ₂
Maszko Harabura	3	0	26	6
Fedko Harabura	3	0	26	6
Szienko Harabura	3	0	26	6
Boŷarszkŷy	4	1	3	15
Romanka	2	0	18	15
Kessŷy	5	1	11	6
Horbatŷy	3	0	26	6
Ozogowicz	3	0	26	6
Horbatŷy	9	2	11	6
Holowka	3	0	26	6
Horbaty	6	1	18	15
Kochmieskowie	4	1	3	15
Matysz ŷanusz	7 ¹ / ₂	2	0	3

Kielbaska	3	0	26	6
Krzyżzak	5	1	11	6
Iwan Juczczin	4	1	3	15
Panasz	3	0	26	6
Kiełbaska Szobok	3	0	26	6
Malenky	3	0	26	6
Makar	3	0	26	6
Kanÿuk	3	0	26	6
S[umma] L[atus]		23	24	7 ^{1/2}

//20//

	Virg[ae] al[ia]s pręthÿ			
Krzyzak	5	1	11	
Stamecz	9	2	11	[6]
Smołka	5 ^{1/2}	1	15	[6]
Mieliecz	4 ^{1/2}	1	7	[12]
Vaniowskie	9	2	11	[6]
Stamiecz	5 ^{1/2}	1	15	[6]
Volosniowskie	6	1	18	15
Waczowiczowie	9	2	11	6
Kuska	3	0	26	6
Skrapka	3	0	26	6
Sierotha	6	1	18	15
Nossal	3	0	26	6
Tribuch	6	1	18	15
Mithkowskie	9	2	11	6
Mliczko	6	1	18	15
Tribuch	6	1	18	15
Famula	3	0	26	6
Stamiecz	6	1	18	15
Kurka	3	0	26	6
Jozeph	3	0	26	6
Prassol	4 ^{1/2}	1	7	12
Prassolowa	4 ^{1/2}	1	7	12
S[umma] L[atus]		32	24	3

//21//

	Virg[ae] al[ia]s Pręty	fl	gr	d
Salachmawka	6	1	18	15
Jaczuma	6	1	18	15
Korniczky	6	1	18	15
Matwiewowicz	6	1	18	15
S[umma] L[atus]		6	15	16

Summa Przedmieczan Nis
ssÿch iesth 64

lanow iesth 25
 virg[ae] 1/2
 Placzą rozne z nich in Su[m]ma fl. 83 gr 10/6

	PRZEDMIESCZIE GORNE	fl	gr	d
Tmonuk	5	1	11	6
Bogarowie	9 ^{1/2}	2	18	16 ^{1/2}
Klÿmunth	9	2	11	6
Mathysz Zÿmon	9	2	11	6
Symek Zÿmon	8	2	3	15
Man	4	1	3	15
Hancz	7 ^{1/2}	2	0	1 ^{1/2}
Sliachta	4	1	3	15
Karczmar	6	1	18	15
	S[umma] L[atus]	16	23	6

//22//

	virg[ae] al[ia]s pręty	fl	gr	d
Piotr Yaitnar	6 ^{1/2}	1	21	10 ^{1/2}
Casper Yaitnar	6	1	18	15
Karczmar	4 ^{1/2}	1	7	12
Ipnar	6	1	18	15
Dreslar	6 ^{1/2}	1	21	10 ^{1/2}
Szolor	6	1	18	15
Koczurka	5	1	11	6
Kozliok	6	1	18	15
Kiernar	7	1	26	6
Kilnarowietha	9	2	11	6
Nakel Kiernar	3	0	26	6
Kniczar	6	1	18	15
Zenun	9	2	11	6
Franek	3	0	26	6
Jurczik	4 ^{1/2}	1	7	12
Jungier	4 ^{1/2}	1	7	12
Trÿbuch	5 ^{1/2}	1	15	1 ^{1/2}
Begnar	3	0	26	6
Zÿmon	7	1	26	6
Szolcz	3	0	26	6
Hamrowa	4	1	3	15
	S[umma] L[atus]	31	13	4 ^{1/2}

//23//

	Virg[ae] al[ia]s pretÿ	fl	gr	d
Klÿmunth	2	0	18	15
Sluga	4 ^{1/2}	1	7	12
Tessnar	2 ^{1/2}	0	22	17
Romanowskÿ	7	1	26	6

Staskowicz	2	0	18	15
Horbel	3	0	26	6
Jan Koczurka	4	1	3	15
Matisz Koczurka	4	1	3	15
Jaÿtnar	3	0	26	6
Wołczek	4	1	3	15
Kristan	6	1	22	15
Urbankowicz	5	1	11	6
Faliusz	4 ^{1/2}	1	7	12
Bugnar	5	1	11	6
Busza	6	1	18	15
Tsessar	6 ^{1/2}	1	22	15
Zymon	4	1	3	15
Fabian	6	1	18	15
Sÿwiecz	3 ^{1/2}	1	0	1 ^{1/2}
S[umma] L[atus]		23	6	1 ^{1/2}

//24//

Summa przedmieszcian

gornich 49

Lanow iesth 21

Pretow 7^{1/2}

Placzą roznie snich in Sum[m]a fl 71/12/12

ZAMIESZCZANIE

Virg[ae] all[ia]s pretÿ

Masz	6	1	18	15
Kokoska	4	1	3	15
Ipnar	6 ^{1/2}	1	22	15
Zÿmonowa	8	2	3	15
Krzyzanowskÿ	4 ^{1/2}	1	7	15
Urban	1 ^{1/2}	0	13	13
Kobialka	6	1	18	15
Paskowsky	3	0	26	6
Szolcz	7	1	26	6
Olbrichth	4 ^{1/2}	1	7	6
Russinek	3	0	26	6
Gadek	4	1	3	15
S[umma] L[atus]		15	29	16

//25//

virg[ae] all[ia]s pretÿ

Mitek	6	1	18	15
Kemp	6	1	18	15
Wiczka	6	1	18	15

НОВИЙ САМБІР ЗА ІНВЕНТАРЕМ САМБІРСЬКОГО СТАРОСТВА 1585 р.

Mitek		3 ^{1/2}	1	0	10 ^{1/2}
Marczowa		4 ^{1/2}	1	7	17
Busko		6	1	18	15
Kaczurka		6	1	18	15
Kilar		6	1	18	15
Kilarowa		5	1	11	6
		S[umma] L[atus]	13	12	13 ^{1/2}
Summa Zamieszcza	21				
Łanow	8				
Prethow	11				
Placza rozne z nich in Su[m]ma fl. 29/12/11 S					

//26//

OBSZARŸ

Virg[ae] al[ia]s pretÿ

Klymunth		1	0	7	12
Bugnarowie		1/2	0	4	3
Tymonek		1/2	0	4	3
Kielbaska		1	0	7	12
Czubko		1/2	0	4	3
Janusz		1/2	0	4	3
Szorosz		1	0	7	12
Mrozek		5 ^{1/2}	1	9	3
Volczek		1/2	0	4	3
Horbatha		1/2	0	4	3
Kwolk		1/2	0	4	3
Markowiętha		1	0	7	12
Maczowicz		1	0	7	12
Marek		1/2	0	4	3
Kamink		1 ^{1/2}	0	11	3
Harassim		1 ^{1/2}	0	11	3
Zÿmon		1	0	7	12
Piterliak		1 ^{1/2}	0	11	3
Gczozma		1	0	7	12
		S[umma] L[atus]	5	9	12

//27//

virg[ae] als pretÿ

Koczurka		1/2	0	4	3
Palussek		1	0	7	12
Wiczka		1 ^{1/2}	0	11	3
Wilk		1 ^{1/2}	0	11	3
Piterliak		1 ^{1/2}	0	11	3
Kulik		1/2	0	4	3
Zieliar		3	0	21	12
Laplik		1	0	7	12

Pieczek	1½	0	11	3
Foxowskÿ	½	0	4	3
Lieszowssky	1	0	7	12
Sliezaczka	½	0	4	3
Busko	1	0	7	12
Rafalik	1	0	7	12
Klieszka	3	0	21	12
Olchowicz	1	0	7	12
Pniowkich	½	0	4	3
Krzyzanowsky	1	0	7	12
Tenze kotkowskie° X	½	0	4	3
Tenze rÿzowskie	1	0	7	12
obszarnich Łanow	3			
prętow	8			

S[umma] L[atus] 5 24 6

płatą roznie in Su[m]ma fl. 11/4

//28//

JUTRZYNY

Jutrzyzna

Czubko	1	0	15	
Stamiecz	1	0	15	
Famula	2	1	0	
Kłosz	1	0	15	
Mliczko	1	0	15	
Olssansky	1	0	15	
Baran	3	1	15	
Stoczko	3	1	15	
Tribuchowa	2	1	0	
Meleth	1	0	15	
Ivon	1	0	15	
Horbaty	1	0	15	
Demko	1	0	15	
Prassol	1	0	15	
Holowka	2	1	0	
Kamink	1	0	15	
Oliexa	½	0	7	9
Panasz	2	1	0	
Waniowa	2	1	0	
Skrapka	2	1	0	
Kielbasczyna	3	1	15	

S[umma] L[atus] 16 7 9

//29//

Jutrzyzna

Marek	1	0	15	
-------	---	---	----	--

Jacznina	1	0	15
Kopitko	1	0	15
Summa Jutrzyn iesth	fl. 35 1/2		
Placza z nich roznie	fl. 17/22 1/2		

The jutrzyny pisse JE^oMcz Pan Zamoysky drugi raz przy Babine⁴⁷ w szwoim Inwentarzu. Ktore sie thesz y therasz thamze wspominayą za daniem sprawy tich ze poddanich ze wssi Babiney. O ktore prosse aby za tymze Czinszem mogły ych kossycz. Alie mieszczenie dalý the sprawę ze zdawnich czassow tych Jutrzin używają y powiedają ze ssą przý ych gruncie. Potrzeba sie bedzie dowiedzic JM panu starosczie ieslibý the ýutrhyne mensze bylý Jakosz o tim ý Panowie Rewizorowie ktorzy byli od R[egni] P[oloniae] podany⁴⁸ w swoich Regestrech dokladaýą ze Przedmieszczenie tich Jutrzin uzywali za opravieniem Rzeki Dniestru Ktory sie tam byl przerwał

//30//

summa dochodow z Rol obszarow ý yutrzen Przedmieszkich Czyni fl. 213/16/15 A tho wedlug quitu ktory Raycze od Nieboszika pana Lwowskiego pokazaly Był ogrod Dworskiey za Miastem Ktory Winniczą Zwano przeciwko kliastorowý Barnadniskiemu then Krol: JE^oMcz dsissieyszy oddal mnichom Samborskim Dominikanom za czinszem naznaczonym⁴⁹ ktory powinni placzic do Dwora. Ma JE^oMcz pan Starosta weyrzecz w donatiją ých

//31//

STAWY

Na tem Przedmieszcziu Wyssem ssą trzy stawky ieden nad drugim. Ktore podlug ssaczunku tich ktorzy się kupowaniem stawow bawia Czinią fl. 150 we trzech Liath. Ktora Czena iest w Regesstrze pana Falienskie⁵⁰ przydawszy nad tho isz Starosta moze we dni postne sobie lowicz w nich do Dworu. Trzecia czesz tey Sum[m]y czyni czo ma przisz na Rok fl. 50

50

SUMMA WSZITKICH DOCHODOW
Z MIASTA NOWE^o SZAMBORA Z MLI
NÝ TARGOWEM BLIECHEM WEDLUG SPE
CIFICATIEY REGESTRU PER GR 30
FACZ[IT] FL. 1924/22/15

Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie. –
Archiwum Zamojskich. – Nr 2978. – S.3-31

¹ ЦДІАЛ. – Ф.43. – Оп.1. – Спр.1-219. Наукова бібліотека Львівського національного університету ім. І.Франка. Відділ рідкісної книги та рукописів. – Спр.509/III – 576/ IV, 630/ IV.

² Dörflerówna A. Materiały do historii miasta Sambora 1390-1795. – Lwów, 1936. Kuczera A. Samborszczyzna. Ilustrowana monografia miasta Sambora i ekonomii Samborskiej. – Sambor. – 1937. – T.2.

³ Инкин В.Ф. Фольварок и рынок в Галицком Прикарпатье XVI в. // Ежегодник по аграрной истории Восточной Европы (ЕАИВЕ). 1964г. – Кишинёв, 1966. – С.121-129. Инкин В.Ф. Розвиток феодальної ренти в Самбірській економії в другій половині XVI – початку XVIII ст. // Вісник ЛьвДУ. Серія історична. – 1967. – Вип.4. – С.79-91. Инкин В.Ф. Дворище и сельская община в сёлах волошского права Галицкого подгорья XVI-XVIII вв. по материалам Самборской экономики // ЕАИВЕ.1966г. – Таллинн, 1971. – С.113-127. Та ін.

⁴ Bańkowski P. Archiwum kameralne i jego losy // Archeion. – 1948. – R.XVII. – S.114-150. Straty archiwów i bibliotek warszawskich w zakresie rękopiśmiennych źródeł historycznych. – Т.1: Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie. – Warszawa, 1957. – Т.1. – С.70-96. Описание дел хранящихся в Варшавском Главном Архиве древних актов. – Варшава, 1912. – Т.1: Книги привилегий и решений польской коронной канцелярии и дела некоторых других коронных инстанций XV-XVIII ст. (Юридические памятники, издаваемые Варшавским главным архивом древних актов. Выпуск 1.) – С.83-88, 92-99, 122.

⁵ Инкин В.Ф. Архів Самбірської економії // Записки Наукового Товариства імені Шевченка. – 1996. – Т.СХХХІ: Праці Комісії спеціальних (допоміжних) історичних дисциплін. – С.123-124.

⁶ Sucheni-Grabowska A. Monarchia dwu ostatnich Jagellonów a ruch egzekucyjny. Część 1: Geneza egzekucji dóbr. Aneks osobowy: Zdzisława Jabłońska. – Wrocław, 1974. – S. 244.

⁷ Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie. – Archiwum Zamojskich. – Nr 2978. – S.1

⁸ Kuczera A. Samborszczyzna. Ilustrowana monografia miasta Sambora i ekonomii Samborskiej. – Sambor. – 1935. – Т.1. – S.110.

⁹ Dörflerówna A. Materiały do historii miasta Sambora 1390-1795. – Lwów, 1936. – а 76, 78.

¹⁰ Kuczera A. Samborszczyzna. Ilustrowana monografia miasta Sambora i ekonomii Samborskiej. – Sambor. – 1935. – Т.1. – S.310.

¹¹ Archiwum Jana Zamojskiego. – Warszawa, 1913. – Т. III. – Nr 873.

¹² Dörflerówna A. Materiały do historii miasta Sambora 1390-1795. – Lwów, 1936.

¹³ Kuczera A. Samborszczyzna. Ilustrowana monografia miasta Sambora i ekonomii Samborskiej. – Sambor. – 1935. – Т.1. – S.145-147, 216-217, 258-261, 264-267, 282, 353-355,

¹⁴ Замойський Ян – королівський секретар (з 1565 р.), коронний підканцлер (1576-78 рр.), коронний канцлер (1578-1605 рр.), великий коронний гетьман (1581-1605 рр.), белзький, книшинський, меджиріцький, кречовський, тикоцінський, мальборський, яворівський, гарволінський, дорпацький староста. В 1568 р. очолював комісію для відбору Самбірського староства від нащадків покійного Яна Стажеховського до Коронного Скарбу та складання з інвентаря Самбірського староства в тому ж році. Інвентар 1568 р. – один з небагатьох, що збереглися. На сьогодні він знаходиться у Головному Архіві давніх актів (AGAD, tzw. Metryka Litewska, dział IV., Nr 22)

¹⁵ Перебування військових загонів у місті та завдані ними шкоди детально описано у листі Станіслава Гербурта з Фельштина, львівського каштеляна та самбірського старости до Яна Замойського, великого коронного канцлера, датованого 19 липня 1583 р. В цьому ж листі подано реєстр стацій, виплачених на утримання військових. (Див: Archiwum Jana Zamojskiego. – Warszawa, 1903. – Т.ІІІ. – Nr 873.)

¹⁶ Згідно з привілеєм королеви Бони від 20 січня 1550 р. перемишльський владика Антоній Радилівський отримав дозвіл на будівництво церкви св. Богородиці та зобов'язався звести частину міських укріплень з баштою, що прилягатимуть до церкви. Цей привілей двічі підтверджувався Сигізмундом Августом 13 березня 1543 р. та 22 квітня 1564 р. Одночасно самбірський магістрат дозволив перемишльському владичі поставити цегельню, яка повинна була забезпечити матеріалами під час робіт коло міського муру. Однак, як впливає з інвентаря Самбірського староства 1585 р., владика не поспішав виконувати свої зобов'язання. В судовому

процесі між містом та Антонієм Радилівським, що тривав впродовж 70-х років XVI ст., будівництво частини міських мурів коштом владики було одним з головних предметів суперечки. (Dörflerówna A. Materiały do historii miasta Sambora. 1390-179. – Lwów, 1936. – Nr 76, 77, 78, 92, 103, 106, 108, 115)

¹⁷ Вказаний привілей короля Стефана не виявлено.

¹⁸ Відомостей про особу котівського піджупка Станіслава не має.

¹⁹ Кужельовський Олександр в 1560-х роках перебував на одній з посад в жупній адміністрації. Зокрема, в 1564 році, будучи самбірським піджупником, він опротестує напад шляхти з Котова Попелів, спрямовані проти службовців котівської жупи. (Центральний державний історичний архів України у м. Львові. – Ф.13. – Оп.1. – Спр.32. – С.302)

²⁰ Привілеєм Сигізмунда Августа від 20 квітня 1559 р. щорічний чинш з пекарень, лазні, від різників та євреїв, а також штрафи за завдання кривавих ран передавалися міській громаді для будівництва та підтримання в належному стані міських укріплень. Одночасно цим королівським наданням православний священник міської церкви звільнявся від сплати річного чиншу у розмірі 1 злотий. Привілей опублікований Кучерою А. (Kuczera A. Samborszczyzna. – Sambor, 1935. – Т.1. – S. 260-261), а також у вигляді реєстру в таких виданнях як: Dörflerówna A. Materiały do historii miasta Sambora. 1390-179. – Lwów, 1936. – Nr 88; *Matricularum Regni Poloniae Summaria* / ed. TH. Wierzbowski. (MRPS) – Varsoviae, 1919. – Т.5, vol.1. – Nr 2486.

²¹ Ідеться про вівтар Богородиці, заснований Андрієм Одровонжем, самбірським староостою в 1450-65 рр. Привілеєм від 21 грудня 1457 р. король Казимир Ягеллончик приєднав до цього вівтаря костюл у Котковичах. Також записав на його утримання 6 гривень з чиншів, які сплачували щорічно самбірські шевці, два земельні загоны, розміщені на передмісті та десятина снопами з с. Купновичі. (Dörflerówna A. Materiały do historii miasta Sambora. 1390-1795. – Lwów, 1936. – Nr 15. MRPS. – Varsoviae, 1910. – Т.IV, vol.1. – Nr 1032)

²² Привілей Сигізмунда Августа від 29 грудня 1558 р., яким самбірським міщанам дарувався чинш з виготовлення горілки, у вигляді витягу опублікований у Кучери А. (Kuczera A. Samborszczyzna. – Sambor, 1935. – S.261). Реєстр документа подано у Дорфлерувни А. та сумарійші Коронної метрики (Dörflerówna A. Materiały do historii miasta Sambora. 1390-1795. – Lwów, 1936. – Nr 85. MRPS. – Varsoviae, 1919. – Т.V, vol.1. – Nr 2356)

²³ Див. примітку 7.

²⁴ Можливо, йдеться про привілей Владислава Ягайла від 30 квітня 1419 р.

²⁵ Див. примітку 7

²⁶ В цьому місці викресено слова: od Orzechow pułmiarka d 9

²⁷ В цьому місці викресено слова: czo sie roschodzy na potrzeby Dworowe

²⁸ Привілей Сигізмунда I від 25 червня 1539 р. дозволяв вибирати мито на власні потреби від худоби, що переганялася через Самбір, у розмірі 3 шелягів з голови, натомість, мито, зібране під час ярмарку на св. Онуфрія, належало королю (Dörflerówna A. Materiały do historii miasta Sambora. 1390-1795. – Lwów, 1936. – Nr 48)

²⁹ Третій ярмарок було встановлено привілеєм Сигізмунда Августа від 6 січня 1551 р. (Dörflerówna A. Materiały do historii miasta Sambora. 1390-1795. – Lwów, 1936. – Nr 66)

³⁰ Перша згадка про збирання мита датується 2 лютого 1524 р. Саме тоді було видано привілей, яким Сигізмунд I дозволив самбірському магістрату вибирати мито у розмірі 4 динари від кожного воза, який проїжджає через місто. Від цього тягара звільнялися лише вози, які належали шляхті, та ті, що транспортували королівську сіль. Це королівське надання доповнювалося пізніше привілеєм від 25 червня 1539 р. (див. примітку 13). Нарешті, згаданий у інвентарі королівський дозвіл від 30 грудня 1558 р. встановлював збір “мостового” у розмірі

1 шеляга. Це призначалося на утримання доріг, мостів та укріплень міста (Dörflerówna A. Materiały do historii miasta Sambora. 1390-1795. – Lwów, 1936. – Nr 86).

³¹ Йдеться про привілей Владислава Ягайла від 30 квітня 1419 р. Згідно з цим наданням, місто отримувало магдебурзьке право, прибуток від міської ваги, дозвіл на відкриття “кравів” для продажу вина, солі і сукна, вільний вруб у королівські ліси коло Сприні та інші привілеї. (Dörflerówna A. Materiały do historii miasta Sambora. 1390-1795. – Lwów, 1936. – Nr 9)

³² Відомостей про Сарну, провентового писаря, в документах немає. Можливо, йдеться про Адама Сарну, самбірського міщанина другої половини XVI ст., чиє ім'я вказане в одній з маргіналій королівського привілею для Самбора, датованого 23 липня 1566 р. (Dörflerówna A. Materiały do historii miasta Sambora. 1390-1795. – Lwów, 1936. – Nr 95).

³³ Мелецький Ян – чеховський (з 1535 р.), віслицький (з 1539 р.) каштелян, подільський воевода (з 1547 р.), великий коронний маршалок (1555-1561 рр.). 25 листопада 1558 р. отримав від Сигізмунда Августа на сеймі в Пйотркові Самбірське староство, яке залишалося в його управлінні до смерті (13. III. 1561 р.) (Polski Słownik Biograficzny. – Wrocław, 1975. – T.20/4, zeszyt.87. – S.755-759).

³⁴ Тарновський – особа невстановлена.

³⁵ Тобто, Станіслав Гербурт з Фельштина, який перебував на посаді львівського каштеляна в 1554.1584 рр.

³⁶ Брозина Щасни – особа невстановлена.

³⁷ Станіслав Писарь – особа невстановлена.

³⁸ Див. примітку 6.

³⁹ Право на будівництво лазні місто отримало ще за Владислава Ягайла (привілей від 19 червня 1423 р.), натомість Сигізмунд Август призначив чинш, що вибирався з неї, на міські потреби (Dörflerówna A. Materiały do historii miasta Sambora. 1390-1795. – Lwów, 1936. – Nr 10, 88).

⁴⁰ Див. детальніше примітку 7.

⁴¹ Стажеховський Ян – дрогобицький староста з 1548 р., самбірський війський в 1548-1556 рр., перемишльський каштелян в 1556.1561 рр., подільський воевода в 1562.1568 рр. В 1564 р. отримав доживоття на Самбірське староство за надання королю позички в розмірі 21 тисячі злотих (Sucheni-Grabowska A. Monarchia dwu ostatnich Jagellonów a ruch egzekucyjny. Część 1: Geneza egzekucji dóbr. Aneks osobowy: Zdisława Jabłońska. – Wrocław, 1974. – S.244. Urzędnicy województwa Ruskiego XIV-XVIII wieku. – Wrocław itd, 1987. – S.392).

⁴² в тексті: każdy

⁴³ Привілей Владислава Ягайла від 30 квітня 1419 р. (Dörflerówna A. Materiały do historii miasta Sambora. 1390-1795. – Lwów, 1936. – Nr 9. Kuczera A. Samborszczyzna. – Sambor, 1935. – T.1. – S.256-257. MRPS. – Varsoviae, 1915 – P.IV, Vol.3. – Nr 377, Suppl. Nr 538).

⁴⁴ Самбірське війтівство було викуплене в 1545 р. Судово-адміністративні повноваження війта перейшли до міської влади, а його власність – у розпорядження старости (Kuczera A. Samborszczyzna. – Sambor. – T.1. – S.207.)

⁴⁵ Ковальський – особа невстановлена.

⁴⁶ Можливо, йдеться про Яна Одровонжа, самбірського старосту в 1465-1485 рр. Саме за його старостування було зведено костьол та кляштор Бернардинів у Самборі. Остаточне будівництво було завершено в 1476 р. (Kuczera A. Samborszczyzna. – Sambor, 1935. – T.1. – S.359-361).

⁴⁷ Бабине – село Самбірського староства.

⁴⁸ Можливо, йдеться про люстраторів королівщин. В 1565 р. була проведена перша люстрація всіх королівщин Речі Посполитої, зокрема й Самбірського староства (див. детальніше: Chłapowski Kr. Realizacja reform egzekucji dóbr 1563-1665. Sprawa zastawów królewskich małopolskich. – Kraków, 1966. Rychlikowa I. Lustracja 1564-1566 jako podstawa szacunku do-

chodów z gospodarki polowej // Kwartalnik Historyczny Kultury Materialnej. – 1974. – R.22. – zesz. 4. – S. 674-684. Люстрації королівщин українських земель XVI-XVIII ст. Матеріали до реєстру рукописних та друкованих текстів / Уклала Раїса Майборода. – Київ, 1999. Ковальський Н.П., Мыцьк Ю.А. Анализ архивных источников по истории Украины XVI-XVII вв. – Днепропетровск, 1984). Матеріали першої люстрації королівщин Руського воєводства опубліковані Грушевським М.С. в 1895.-1897 рр. та польськими істориками щойно в 2001 р. (Lustracja województw ruskiego, podolskiego i bełskiego 1564-1565. – Warszawa, 2001. – Część 2. Жерела до історії України-Руси / Під ред. М. Грушевського. – Львів, 1895. – Т.1; 1897. – Т.2; 1900. – Т.3)

⁴⁹ Привілей короля Стефана, виданий у Львові 3 червня 1578 та підтверджений у Самборі 24 вересня 1578 р. (Kuczera A. Samborszczyzna. – Sambor, 1935. – Т.1. – S.382-383.)

⁵⁰ Фаленський (Фалецький) Мартин (бл. 1530 – бл. 1606) – розпочав кар'єру в 1550 р. як слуга придворного підскарбія Яна Лютомирського, згодом став дворянином короля Сигізмунда Августа.. в 1564 р. депутований для люстрування королівщин у Малопольщі. В 1567 р. став економом мазовецького князівства. Був серадзьким підкоморієм, згодом розперським каштеляном. Разом з Яном Радогоським відбирав в 1558-1559 рр. Самбірське староство з рук нащадків померлого старости Петра Борятинського до королівського скарбу. Як ревізор присутній під час розмежування сіл Лукавиці та Черхави 7 листопада 1558 р. Інкін В.Ф. датує реєстр Фаленського саме періодом його делегування до Самбірського староства, тобто 1558 р. (Фольварк и рынок в Галицком Прикарпатье XVI в. // Ежегодник по аграрной истории Восточной Европы, 1964 г. / АН СССР, АН МССР. – Кишинев, 1966. – С. 124. Polski Słownik Biograficzny. – Kraków, 1948. – Т. VI. – S. 352. Sucheni-Grabowska A. Monarchia dwu ostatnich Jagellonów a ruch egzekucyjny. Część 1: Geneza egzekucji dóbr. Aneks osobowy: Zdzisława Jabłońska. – Wrocław, 1974. – S.244.)

Леся Смуток.

Новий Самбір за інвентарем Самбірського староства 1585 р.

Стаття вміщує фрагмент маловідомого документу з історії міста Нового Самбора кінця XVI ст. Він допомагає з'ясувати стан оборонних споруд і просторово-архітектурний розвиток Нового Самбора, професійний та національний склад міського населення. Публікація документа супроводжується відповідною передмовою, де проаналізовано джерелознавчу цінність документу, та відповідними коментарями.

Lesya Smutok.

New Sambir After the Inventory of Sambir's Starostwo (Senate) in 1585.

The article contains a fragment of the little-known end XVIth c. document from the history of the town of New Sambir. It helps clarify the condition of defensive installations and spatial and architectural development of New Sambir, as also the professional and national structure of its urban population. The publication of the document is accompanied by an appropriate foreword, in which the document's source study value is analyzed with due comments.